

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre 12 korona.
 fél évre 6 "
 negyed évre 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r.-t. — Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.

Hirdetés ára □ centiméterenként 6 fillér.
 Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyitlter sora 40 fillér.

Az üzenetek.

Megtörtént a királyi audiencia, amelyet az egész ország feszült várakozása, szinte ideges türelmetlensége előzött meg. A Felség előtt folyó hó 4-én megjelent Andrassy Gyula gróf s a király közölte vele választ a koalíció előterjesztéseire. A királyi válasz tartalmáról Andrassy gróf a sajtó képviselői előtt azt nyilatkoztatta ki, hogy a Felség a koalíció nevében tett proziczióhoz nem járult hozzá.

A nagyjelentőségű, várva-várt audiencia eredményéről ennyi biztos és pozitív értesülés van a közvélemény előtt. Elég határozott arra, hogy a vérmes remények közt megindult békeakció gyors és könnyű sikerében való bizakodásokat lehűtse, de nem elég ahhoz, hogy belőle a tárgyalások meg-hiusultára, a békés megegyezés sikertelenségére vonhassunk következtetést. Akik a békének őszinte és igaz barátai voltak, és a kibontakozás munkáját melléktekintetek nélkül őszintén és önzetlenül szolgálják: azok most sem fognak ennek a kihallgatásnak eredményéről olyan következtetéseket vonni le, amely végkép csüggedésre hangolná a kedélyeket, vagy épen a kibontakozásra való

törekvések teljes sikertelenségének tudatát oltaná bele a közvéleménybe.

A vezérő-bizottság prozicziói ma már a nyilvánosság előtt vannak. Ezek szerint a tárgyalások anyaga a következő volt:

A király Andrassy Gyula gróf utján ezt üzente a vezérő-bizottságnak:

1. Vállalja el a kormányzást a koalíció.
2. A hadsereg dolgában kívánt reformok a kilenczes bizottság javaslatai alapján életbe lépnek, illetve végrehajthatnak.
3. A koalíció elfogadja a német kereskedelmi szerződést, mivel e szerződés végrehajtása dolgában a király ígéretet tett.
4. A belügyek terén a kormánynak szabad keze van.

A vezérő-bizottság tanácskozásában azután elsősorban a hatvanhetes pártok és azután a függetlenségi párt szónokai nyilatkoztak. Valamennyien megegyeztek abban, hogy a király üzenetét visszautasítani nem szabad, mivel ezzel a legsúlyosabb felelősséget zudítja magára a vezérő-bizottság. A visszautasítás következeiseiért pedig s az ország jövő sorsáért senki sem vállalhatja el nyugodt lelkiismerettel a felelősséget mindaddig, a míg a békés megegyezésre csak a legkisebb reményesség vagy kilátás van. Ennél fogva egyhangulag megállapodtak abban,

hogy a tárgyalást folytatják és hogy a királyi üzenetre ellenjavaslatokat tesznek.

Két napos tanácskozás után a vezérő-bizottság megállapította a királyi üzenetre való választ és fölkerlte Andrassy Gyula grófot, hogy a király előtt a koalíció nevében a következő ellenjavaslatokat tegye:

1. A koalíció elvállalja a kormányt.
2. A koalíció s illetve a vezérő-bizottság ragaszkodik a fölirati javaslat tartalmához; a föliratra a király a kormánnyal történő megállapodás utján leiratot küld az országgyűléshez.
3. Ha a király és koalíció őszinte békét akar, a mihez kétség nem fér, kell, hogy e kormány vívmányokat mutathasson föl és kell, hogy a nemzetet megnyugtassa. Éppen ezért a koalíció elfogadja ugyan a német kereskedelmi szerződést, de azt önállóan, a külön önálló vámtarifa alapján köti meg; Ausztriával pedig szabad kereskedelmi alapon szerződést köt.
4. Az új kormány a valutarendezést azonnal befejezi és fölállítja az önálló magyar nemzeti bankot.
5. A katonai dolgokban a vezérő-bizottság felajánlja azt, hogy a nemzet újabb döntéséig függőben maradjanak; de függőben maradjon a hadseregnek minden fejlesztése

TÁRCZA.

Régi törvénykezések és büntetések Vizaknán.

Irta: Szentkatolnai Bakk Endre.

— A „Közérdek” eredeti tárczája. —

I.

Ezen ősi kis város, ezek tekintetében is igen érdekes múlttal bír. Miért a tisztelt olvasó közönség előtt — meg vagyok győződve, — hogy nem lesz unalmas tárgy azoknak is e becses lap hasábjain elősorolása és megörökítése nemcsak történelmi, hanem sok más egyéb szempontokból is!

Vizakna telepedési ideje, a mint ismeretes, vármegyénk legrégebb múltjába megy vissza. Azonban, teljes bizonyossággal azt meghatározni nem lehet. Csak egyes okleveleink folytán következtethetni: hogy 1173. tájt már egy oly népes község volt, mely az ott levő kir. sóbányákat művelhette. S mely község 1142-ben, vagy még az előtt jött létre!*

* Mint Seivart Gusztáv (Hermannstädter Zeitung 1867. nov. 8-ki számában) megjegyzi: „Zu den ältes-

Fejérvármegye jurisdicciója alá tartozott.** Minthogy a só az állami háztartásban nevezetes jövedelmi forrást képezett, a mennyiben az az állami regaliák közé tartozott mindig. (Ap. P. II. T. 8. art. 1.). Királyaink figyelme és gondja, már az Árpádházból első királyok idejében oda irányult: hogy a vizaknai sóaknak is minél virágzóbb állapotba jussanak s az azokat művelő telep is minél inkább gyarapodjék és erősödjék.

Létezett Vizaknán a XIII-ik század első felében egy terjedelmes udvar, fejedelmi majorság, melyet Imre besztzercei gróf birt s mint Burggróf azt sokféle haszonvételekkel gazdagította.

Ezen udvart, illetőleg udvarházat, mely 684. év óta „Gerébház” nevezet alatt ismeretes, II. Endre magyar király 1222. 13. Kalendas Junii Budán kelt kedvezmény és privilegialis levelével nobilitálta, ehez

ten Colonien, welche die Deutschen im Süden Siebenbürgen anlegten, gehörte jedenfalls Salzburg (salisodium, Vizakna).

** I. Ferdinándnak 1559. aug. 3. Bécsben kelt priv. levele.

királybiróság czime alatt örökös hivatal, örökös Gerebiatust, Grefseget kötött s Imre besztzercei grófot s utódait Vizakna örökös grófjává, királybirójává tette. Vagyis, a mint a priv. levelben kifejezve van: „Domum antelatum cum officio Judicatus Regii Vizaknansis, Juribus item, ac Judiciorum consuetis processibus condecorasse, donasse”. Vizakna minden polgárait és vendégeit minden fejedelem kívüli alárendeltségtől mentesítette; illetőleg az időszerinti erdélyi vajda és Fejérmegye jurisdicciója, a vármegyei ispánok és minden néven nevezendő más bírák bíráskodása, törvénykezése alól kivette és azon kiváltsággal ruházta fel: hogy senkinek másnak itélethozása elebe állani nem tartanak, hanem csak örökös királybírájoknak és saját magok által szabadon választott időszerinti bírónak (villicus).

Mely kiváltság folytán, Vizakna polgárai és vendégei a vajdák és alvajdák nádori gyűléseire, vagy a király és nádor által által az Erdöntuli részekbe törvénytétel végett kiküldött semmiféle bíró elebe meg

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testbílyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdöbetegek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza
 ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Minthogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkes „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

is és csupán a rendes ujonczkontingens és hadügyi költségvetés biztosítatik. A nemzeti döntés előkészítése végett a koalíció rögtön hozzá fog a választási reformhoz széles alapon és annak befejezése után köti az új választások elrendelését.

6. Még a Ház fölmozgatása előtt azonban megcsinálja a restitució in integrumot. A státuskvó sértetlen visszaállítása lesz e kormány egyik elsőrendű feladata. A nemzeti ellentállás és alkotmányvédelem során fölfüggesztett tisztviselőket állásukba vissza helyezik. De főképpen intézkednek arról, hogy törvényeink hézagait a lefolyt esztendő tanulságai alapján kitöltik és megállapítják világosan az országgyűlés elnapolásának és fölmozgatásának eseteit.

Ezek a király és a koalíció szemben álló föltételei. A vezérbizottság ajánlata lelkiismeretes férfiak cselekedete, a kik sokkal több elérhetővel kecsegtették ugyan a nemzetet, a kik azonban inkább egy tisztességes alkuért kívánták magokra venni a nemzet előtt a felelősséget, mint sem a nyomor és szenvedés további csapásaiért.

A tárgyalások a nemzet feszült várakozása közben valószínűleg újra felvételnek. De ha — a mit nem akarunk hinni — a f. hó 4-diki válasz ultimátum volna: akkor az fogja eldönteni sorunkat, hogy mily erővel, mily szívóssággal, mily elszántsággal, mily kitartással és mily áldozatkészséggel ragaszkodunk jogainkhoz, szabadságunkhoz, alkotmányunkhoz, jövőnkhez.

Mindenüvé be kell vinni a politikát.

Dr. Farnos Dezső tanár úr fennebbi czim alatt dr. Lengyel Zoltán recipéje szerint összeállított egy cikket az „Alsófehér“-ben s megtoldotta azzal, amit L. Z. elhagyott, hogy a politikát még a t e m p l o m b a is be kell vinni. Nagyon sokan megütődtek ezen a tételen, én pedig nem vettem oly komolyan Farnos úr lelkesültségét és ezzel na-

gyon megbántottam őt is, az „Alsófehér“ is. Az „Alsófehér“ ennek folytán neki esik a „Közérdek“-nek általában és szerkesztőségének különösen. Kijelenti, hogy az „Alsófehér“ bátor, és nem lesipuskás, gyáva és önző, s végül tudtul adja a világnak, hogy: „igenis, bevisszük politikánkat mindenüvé, még a templomba is! Ott is a Magyarok Istenéhez imádkozunk! Ezután a szép, de nem éppen eredeti tűzijáték után előáll a megbántott Farnos és irodalmi illem és tisztesség elleni merényletnek (!) tartja névtelenül történt megcsipkedését. Ő is tudatja, a világgal hogy a nemzeti politika szent templomából kikorbácsolja a konczleső kufárokat!!!

Nagyon könnyű volna válaszolnom az „Alsófehér“-nek is, Farnos úrnak is, ez utóbbinak különösen megköszönve a kolozsvári „Ujságban“ annak idején legió számra megjelent névtelen cikkek utólagos ügyes bírálatát. De ebben a komoly, nehéz politikai helyzetben ilyen stílusú feleletek és ilyen nagyképűsködés felett nincs kedvem és időm mulatni. Eltesszük jobb időkre spirituszba s esetleg felhasználjuk, esetleg az egészet kiöntjük. Csak annyit jegyzek meg, hogy a „Közérdek“ szerkesztőségének politikai programja ismeretes. Katonai és közgazdasági politikai nézetei az 1867: XII. törvényezikken alapulnak. Ezen elvekre szerkesztőségünk tagjai ugy a vármegyei zöldsztalánál, mint a lap hasábjain kifejezést adtak már évek során át; amit tehát mi most vallunk, azt vallottuk eddig is és ezen meggyőződésünkben sem merev pártkötélekek, sem ellenfeleink gyanúsításai nem feszelyeztek bennünket, éppen úgy, amint pld. a függetlenségi párt is ott és a mikor jönnek és indokoltnak látja, kész engedni a 48-ból „elvi fenntartásával.“

Török Bertalan.

Egészséges irányzat.

Ugron kilépett a vezérlo-bizottságból, mert nem akar engedni a negyvennyolczból. Az az elve, hogy mindent vagy semmit. Azt ki-

vánja, hogy az egyesült pártok adják meg a nemzetnek, amit ígértek. De mindjárt. Neki a következetességben igaz van. De azért az általános közvélemény még sem helyesli eljárását.

Ha ez a közvélemény a nemzeti öntudat puhaságára mutatna, úgy szomorúan kellene ide iktatni, de erről szó se lehet, mert éppen olyan társadalmi tényezők s olyan emberek nyilatkoznak róla elitelölőleg, akik a nemzeti küzdelemben nagyon is megmutatták megalkuvást nem tűró bátorságukat.

A közhangulat Ugron-ellenes megnyilvánulásában mi egyedül és kizárólag azt a momentumot szemléljük, hogy a független gondolkozásu nagyközönség kezd végre belátni, hogy a függetlenségi politikának nem kell szükségképpen tüzeskedőnek, fegyelmet nem ismerőnek s a gyakorlati viszonyokkal nem számolóknak lenni. Sok évtizeden át abban a hibában leledtek a függetlenségi politikát támogató társadalmi körök, hogy csak az a jó függetlenségi politikus, aki Bécsnek „jól oda mondogat“ minden lehető és lehetetlen alkalommal s e mellett mintegy elvtagadásnak minősítettek azt a szándékot, hogy egy függetlenségi politikus valaha az alkotó politikában is részt vegyen s gyakorlatban is próbáljon valamit tenni azért a derék népért, amelyik a Kosuth-eszmék kultuszának egész terhet viselte vállain annyi évtizeden át. Szóval hosszú időn keresztül mellőzte a függetlenségi politika a gyakorlati élet apró kérdéseivel való foglalkozást, ami nélkül pedig nemzeti politikát eredményesen vinni nem lehet. Amikor a függetlenségi politika ekként kimerült a negativitásban, éppen Ugron volt az, aki a fokozatosságot hirdette s ennek jeléül be is ment a delegációba.

Azóta a függetlenségi párt számban és erőben tetemesen megnövekedett, ugyanannyira, hogy ma már a függetlenségi párt részvétele nélkül eredményes kormányzást képzelni se lehet.

Roppant hiba lenne, ha a függetlenségi párt tagjai akár merevségből, akár kénye-

nem idéztethettek és senki által azok elébe nem álltathattak. Sőt ha benn, vagy külföldön lakónak ellenük valami keresete, kérdése, ügye, vagy panasza volt, őket városuk kebelében kellett felkeresni az ők bírása és esküdtei előtt; ott kellett ügyes bajokat eligazítani.

Ellenben, ha vizaknai polgár és vendég más vármegyében és idegen földön járt, ottani bármiféle tényéért is őket Vizaknán, az ottani hatóság előtt kellett megkeresni.

A kik Vizaknán s annak határán valamely kihágást, vagy bűntényt követtek el, u. m. lopást, ölést, rablást, stbi s azokat gonoszságban érték, lettek legyenek azok más helyiségbeliek, jelzett privilegiumok, az ő régi időktől fogva megtartott szokásaik és kiváltságaik értelmében azok felett is itélni, végezni és határozni a Vizakna törvényhatóságát illette; valamint a tolvajokat, latrokat és általában bármi néven nevezett gonosztevőket, nemest — mint nem nemest

elfogni, elfogottat felakasztatni, fejet venni, megégetni, megcsontítani s rajta az érdemelt büntetés iránt helyesen és törvényesen hozott végzést végrehajtani.

Hogy ha ezen igazságszolgáltatást ők elmulasztották, vagy oly fontos ügy forgott fenn, hogy abban ítéletet hozni nem tudtak, akkor csak a királyi felség elébe terjeszthették elhatározás végett; újabb időben a fejedelem, azután a fels. kir. főkörmányzótanácsához.

Ők egyenesen a királyoktól*, időváltozása szerint a fejedelmek s legutóbb a fels. kir. főkörmányzó tanácstól függöttek; felterjesztett ügyeikben innen vettek határozatokat és rendeleteket.

Ha valaki Vizakna bírósága által hozott ítélettel megterheltnék érezte magát, igazságát elnyomottának vélte s az ítéletnek és bíróságnak törvényességében gyanakodott,

* Zsigmond kir. 1419. in fest. b. Barthol. apt. Budán kelt levelében ez áll: „Sacrae Coronae nostrae Regiae immediate subjectorum“ etc.

legrégibb időben appellálhattott Szeben város bírása, esküdtei és összes polgárai elé. S ezek tartoztak minden oda felebbezett ügyet Vizakna kiváltságai és szabaddalmi értelmében, igazságot szolgáltatni és az ügyet végképpen elintézni. Később a felebbezés, a Guberniumhoz történt; a mint azt a város levéltárabani okmányok igazolják.

Felebbezésnek azonban hajdan hely nem adatott Vizaknán azoknak: a kik paráznságról, szánszándékos gyilkosságról, tolvaj-ságról, nyilvánvaló erőszaktevétről vádoltattak s bizonyos jelekkel, tanuk vallomásával, avagy önnön fíjokkal kinzás nélkül bűnök bebizonyult, sőt önmaguk is bűnököt megvalloztak s nyilvánvaló adósságukat nem tagadták. Stat: jur: reg: minicip: saxon: in Trannia. Sib: I. T. II. art. 5.)

(Folytatása következik.)

SÁMSON JAKAB
urí szabó
Telefon 423. Telefon 423.
KOLOZSVÁRT, Egyetem-u. 2.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

honi, angol, scoth és francia különlegességekben

FÉRFI RUHÁK a legmodernebb szabászat alkalmazásával, saját műhelyében készítettnek. 12 8-105

Gyors és pontos kiszolgálás! Gyors és pontos kiszolgálás

Iemszeretből ma is ragaszkodnának a negatív hagyományokhoz s irtóznának az alkotó politikában való részvételtől. Mert a mit megtehetett egy parlamenti töredék, azt nem teheti meg a 185 tagból álló nagy párt, amelyik ma már annyi jeles szónoki erőt és annyi kiváló gyakorlati talentumot foglal magában. Ettől a nagy párttól valami konkrét dolgot vár már a közvélemény. Szép dolog az a bizonyos elvhűség az egész vonalon s nagyon szépen hangzik az is, hogy a függetlenségi párt addig ne vegyen részt a kormányzásban, amíg összes elveit meg nem valósíthatja, de mindennél szebb az igazság s nem szabad semminek se történni a világban, ami az igazsággal ellenkezik. Már pedig az igazság az, hogy soha még a világtörténelemben nem volt arra eset, hogy akárminő politikai vagy társadalmi irány győzelmének első percében összes elveit érintetlenül át tudta volna vinni a gyakorlati életbe. Ellenkezőleg mindenütt az látjuk, hogy az új szellem a régi erőkkel bizonyos fokig megalkudni volt kénytelen. Még a vérben született s vérben elhalt francia farradalom nyomán létesült rendszer is tranzigálni volt kénytelen az előző elölteletekkel. De erőteljes, új régime idők folytán mindjobban hátraszorítja a régi idők maradványait, míg gyenge régime a pillanatnyi teljes siker daczára is visszaeshet a semmisségbe.

Kétszeresen áll ez a magyar függetlenségi politikára. Mert annak küzdenie kell egyrészt egy nagy tekintélyű dinasztia családi előítéleteivel, amelyek sokszor tulu nagy súlyt helyeznek a formára, mérkőzni kell velünk ellentétes gazdasági irányban mozgó szomszéd állam egész erejével, s végül számolni kell saját belső ellenségeinkkel is. Ilyen viszonyok között képtelen dolog azt hinni, hogy jön valamikor egy idő, amikor egyszerre, mintegy varázstűtésre megvalósuljanak nemzeti aspirációk. Ez roppant kényelmes és kedves dolog lenne, de őszinte férfi ilyes reményeket nem táplál.

Ellenkezőleg, ma már minden komoly ember látja, hogy nem lehet másként sikert elérni, mintha elszánt lélekkel megfogjuk a nemzeti aspirációk ekeszarvát s annyi területet megszántunk egyszerre, amennyit az össze-visszafonódó tüskéktől egyszerre meg tudunk szabadítani. Még ez is nehéz, még ez is rengeteg nehézségbe, akadályba, előítéletbe ütközik, még a munka megkezdésének a lehetősége is nagy kinnal vivható ki, látja azt ma mindenki, aki nyitott szemmel nézi az eseményeket. Ha ezt a világhistoriai igazságot nem látná be a függetlenségi párt, olyan szerepre jutna, mint vőlegényét hasztalanul váró kis leány.

De a függetlenségi párt belátja ezt, belátja a párt tagjainak becsületes jóhiszemősége s belátó okossága folytán.

Persze az átalakulás nehezen megy, mert nehéz dolog évtizedeken át megszokott tagadó szellemből alkotó szellemé átalakulni. Tehát lehet érteni, hogy a függetlenségi politika újjászületésének, modernizálódásának folyamata ellen egyeseknek skrupulusaik vannak s fáznak attól, hogy is magyarázzák meg a helyzettel nem ismerős, el-

szánt lelkü balpárti választóknak, hogy ők ezután támogatják „az átkos közösügyes kormányt”, ahogy a szólam évtizedeken át járta.

Bizony nehéz a helyzet s nem kicsinylendő az a dilemma, amely előtt a függetlenségi képviselők állanak. Egyfelől a biztos és olesó mandátum érdeke s a tiszta elvhűség glóriája, másfelől pedig a haza érdeke.

Igenis a haza érdeke, mely azt követeli, hogy a politikai pártok felelősségérzet mellett mondogassák el programjukat és ígéreiket. A választás komoly politikuskok előtt nem lehet kétes. Mi pedig örömmel üdvözljük a függetlenségi pártot, midőn a nagy-szerű kiszólások teréről az országos ügyek sikeres intézésének terére lép, a hol mindent alapos számítás és a kivihetőség feltételei szerint mérlegelnek.

A kollégiumi ifjuság bálja.

Vasárnap, február hó negyediken a magyar kedély a magyar dallal ölelkezett s jelentős ünnepet ült Nagyenyeden. Az ifjusági táncvizgalmat bevezető izlelítője, délután három órakor, a kollégium disztermében egy történelmi hangverseny volt, melynek nagy sikere a diszes közönség tüntető kedvét egészen letoglalta. Bodrogi János kollégiumi tanár, az ő szép előadásával pontrolpontra kommentálta a magyar szabadságharcok dalait, s ama lánczolatatos küzdelmeket, melyekből e dalok fakadtak. Elmondta a Klapka-induló, a Nemzeti dal s a Kossuth-nóta történetét; ismertette a Széchenyi- és Wesselényi dicsőítő dalokat, Budavár ostromának harci indulóját s a sok németet gunyoló ének politikai forrását. Leghatóságabb volt természetesen a Kossuth-nóta, melyet a fővárosban épen e sorok írja énekelt először, valamint a Jón Kossuth kezdetű dal.

A műsort a Farkas Ödön által ujonnan átírt Szózat zárta be, melyet a meghatott közönség felállva hallgatott nem győzve tapsolni az ünnepség vezetőit: Bodrogi, dr. Farnos és Veress tanár urakat.

Este nyolcz órakor, a Nemzeti Szálloda termében a program második része kezdődött, vagyis a Bethlen-szobor-alap javára rendezett ifjusági bál. Diszert és jelentőségét — a tanári karon kívül — Zeyk Daniél, Bánffy Kazimir báróné, Szász Józsefné, Sándor Jenőné, Fogarasi B. és Albertné, Szilády Zoltánné, Zájzon Jánosné, Molnár Károlyné, Jeney Elekné, Winkler Albertné, ifj. Winkler Jánosné, özv. Hegedűs Gyuláné, özv. Benedek Sándorné, Elekes Károlyné, özv. Herepei Árpádné, Nagy Endréné, Toronyi Gyuláné és Biró Józsefné.

Természetesen a hölgyek koszoruja is teljes pompában ragyogott, mert Zeyk Daniélné ő méltósága vezetése mellett olyan jelentős nevekkel dicsekedhetett, mint Bánffy Kazimir báróné, Szász Józsefné, Sándor Jenőné, Fogarasi B. és Albertné, Szilády Zoltánné, Zájzon Jánosné, Molnár Károlyné, Jeney Elekné, Winkler Albertné, ifj. Winkler Jánosné, özv. Hegedűs Gyuláné, özv. Benedek Sándorné, Elekes Károlyné, özv. Herepei Árpádné, Nagy Endréné, Toronyi Gyuláné és Biró Józsefné.

E koszoru diszert a számbavehetetlen és

szebbnél-szebb leányok sorai egészítették ki. A jókedvű fiatalság felejthetetlen mulatságának csak a reggeli órák vetettek véget. —si

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Olvasóinkat kérjük, legyenek szivesek előfizetéseik megújításával és érdekes vidéki hírek beküldésével bennünket támogatni.**

NAPIREND. Febr. 8. d. u. 4 órakor képviselőtestületi értekezlet a városház gyűléstermében.

Febr. 10. A kolozsvári ev. ref. teológusok műsoros táncestétele Nagyenyeden.

— **A hercegprimás állapota.** Vaszary Kolos hercegprimás a múlt éjszakát nyugodtan töltötte, láza csillapult. Orvosai reménykednek felgyógyulásán.

— **Olvasóinkhoz.** Egy évtizedek óta stagnáló eszme megvalósítását vette kezébe a „Nagyenyedi Kossuth Lajos Asztaltársaság” a folyó év január hó 21-én tartott XXVII-ik összejövetelén. Ekkor határozott el, hogy az 1849. január 8-án elesettek sirja fölé állítandó emlékoszlop alapja javára nagyobb szabású gyűjtést indít. Ennek a határozatnak volt az eredménye a Harmath Miklós 50 kor., az Incze István 5 kor. és a Szathmári József 2 kor. 50 fill. adománya. Ugyancsak akkor határozott el, hogy a Felméri Sándor gyak. isk. tanító által szavalt: „Kossuth panasza” című költeményt, melyet Nagy Lajos irt. kinyomatja s az ebből begyűlt tiszta hasznót ugyanezen alap javára fordítja. A szép költemény megjelent. Kaptható a Harmath Miklós kereskedésében, ki annak elárúsítására önként vállalkozott. Ára 20 fillér. Midőn ezt tudomására hozzuk olvasóinknak, egyuttal kérjük, ne sajnálják azt a néhány fillért, mely azt az igazán hazafias eszmet közelebb viszi a megvalósuláshoz.

— **A gimnázium reformja.** Szakemberek és érdeklődők, hivatalos és nem hivatalos egyesületeiben már reg folytak az eszmecserék a gimnázium reformja érdekében. Ezen eszmecserének vita-anyagját főképpen a klasszikus nyelvek szolgálatják. Minel általánosabbá válik a meggyőződés, hogy a latin- és görögnyelv tanításának eredménye nem áll arányban a rá fordított idővel s a belőle merithető szellemi haszonnal. A klasszikus nyelvek tanítása kezdetűl fogva a biblia és a róm. kath. egyház hivatalos nyelvét szolgálta. Csak később lett a grammatika által ugynevezett észfejlesztő készülékké és a klasszikus irodalom révén a gimnáziumi nevelés középpontjává. Ma azonban, mikor van nekünk magunknak is értékes nemzeti irodalmunk és elég becses emberi műveltség a klasszikus kor óta egész új világokat hódított magának s a nevelésnek is az eddiginél tartalmasabb célokat követel: nem szabad a középiskola tradícióhoz formába esett feregképpen ragaszkodnunk; s arra várunk, hogy mikor mozdul egyet a német, hogy mi is lassan utána kuloghassunk. Az ókori népek nyelvének megvan a maga nagy tudományos értéke; aki

A nagyérdemű közönséget tisztelettel kéri

TÁNGEL JÓZSEF

női, férfi és gyermekdivatáru kereskedő,

hogy mielőtt őszi és téli szükségletét bárhol is beszerezné, előbb főtér 4. szám alatt lévő raktárát, mely a közelgő idényre dusan van a legjobb minőségű árukkal ellátva, szíveskedjen meglátogatni.

a történelmi és irodalmi feladatok tudományos kutatására készül: az meg is fogja tanulni. De a nemzetnek, amely haladni akar, a múlt történelmének okulásá mellett a jövő feladataihoz való erőre is van szüksége. Ezt pedig az ifjúság úgy fogja megszerezni, ha többet foglalkozhatik a mai életviszonyok tanulmányozásával, a modern műveltség eredményeivel, gyakorlati érzékét fejlesztheti és a sok elmélet mellett akaraterejét is edzette.

— **Közgyűlés.** A nagyenyedi Iparos-Önképzőkör f. hó 11-én vasárnap d. u. 2 órákor tartja meg évi közgyűlését.

— **Mulatság.** Mint értesültünk a nagyenyedi jogvevő és jogász ifjúság a farsang folyamán jurista bált fog rendezni. A megbeszélés f. hó 7-én d. u. volt.

— **Felkérés.** A theologus ifjúság mulatságának rendező bizottsága nevében felkérjük a nagyenyedi kocsitartó közönséget, hogy kocsijait f. hó 10-én a déli vonathoz a megérkezendő ifjúság beszállítására kiküldeni sziveskedjék. Az ev. ref. theologus estély nagyszabású és rendkívül jó mulatságnak ígérkezik, már az előjelekből ítélve is. A program igen szép lesz, de a mi a legfőbb, mint értesültünk, lejjön ez alkalomra vagy hatvan theologus és így a mulatságnak, mint máskor rendesen lenni szokott, nem lesz hiánya tánczos fiatal emberekben. Most már csak a mi közönségünkön a sor, hogy minnél többen eljőve, jelenlétükkel a mulatságnak úgy anyagi mint erkölcsi sikerét előmozdítsák.

— **Mint értesültünk** a belügyvivő nemrégiben kiadott azon rendeletét, hogy a petroleum csakis Heintz-féle tartályokban tartható, a közvelemény nyomása alatt nem sokára visszavonja, a mi kereskedőink nagy örömeire is.

— **Betörés.** A helybeli róm. kath. plébánia udvarára 7-re virradóra éjjel ismeretlen tettesek betörték és a tyukketreczből 5 drb tyukot elloptak. A betörést a Czirner felőli oldalon követték el. A tettes kiléte eddig megállapítható nem volt, de a rendőrség széleskörű nyomozást indított meg, a tettesek kézrekerítésére.

— **Nyilvános nyugtázás és köszönet.** A Bethlen-koll. ifjúságának febr. 4-én tartott hangversenyén és tánczestélyén felülfizettek a következők: Zeyk Dániel 20 kor., br. Bánffy Kázmír 20 kor., Gáspár János 20 kor., Szász József 20 kor., dr. Varró László 20 kor., Kovács József 20 kor., Bágya Zsigmond 10 kor., Kovács Gyula (Budapest) 10 kor., Török Bertalan 6 kor., Jeney Elek dr. 6 kor., Molnár Károly 5 kor., ifj. Winkler János 5 kor., Solymosi Elek 5 kor., Benedek Gábor 5 kor., Fogarasi Béla 5 kor., id. Graef János 5 kor., Garda Kálmán dr. 4 kor., Winkler Albert dr. 2 kor., Farnos Árpád dr. 2 kor., Elek István 2 kor., Földes Ede 2 kor., Korbuly Kristófné 2 kor., Bedő Dénes 1 kor., Virághaty Flóris 1 kor., Farkas Sámuel 40 fill., Szász Andor 40 fill. Összesen 198 kor. 80 fill. Fogadják a nemes szívű adakozók a rendezőbizottság hálás köszönetét. Molnár Károly rb. elnök, Farkas Albert pénztáros.

— **A Magyar Lant és Zenélő Magyarországnak** testvérlelapok 304-ik száma köszöntött be február hó első napjával; az első főleg a budapesti eseményekben gazdag évadot ismerteti, de a művelt magyarság vidéki zenei életéről sem feledkezik meg; a második pedig nem kevesebb, mint négy zeneművet hoz: a népszerű **Le ngy el Miska**

uj, sikerült nótája „Huzzatok egy bánatos dalt“, De Mayó dala „Nem soká, nem soká itt leszek megint“ (magyar szövege Herodek Sándortól), a legszebb angol dalok ritmusában lejtő, rendkívül dallamos szerzemény; épen ellenkezője a „Matcsis“ (Mattchiche) című új, szédületes táncz feltalálójának Zingara M-nek tánczdarabja, csupa lüktető ritmus; — végül, a nagy Mozart-jubileumra épen időszzerű — a „Mozart“ című és jellegű gyönyörű Andante-favori, Bendel Ferencz híres cseh zenésztől, aki a rokokó nagy klasszikusának szellemét és báját a családásig híven utánozta. A kettős zeneműfolyóirat ára negyedévre (12 szám 24 oldal modern és közkedvelt zenével) 3 korona. Egyes szám ára 1 kor. Előfizetések Klökner Ede zenemű-kiadóvállalatához Budapestre (VIII. József-körút 22--24.) intézendők. Az érdekes és tartalmaz kettős vállalatot olvasóink meglegeklődésébe ajánljuk.

— **Idült tüdőhurut** gyógykezelésénél a „Sirolin-Roche“ feltétlenül igénybe veendő, mivel a legtekintélyesebb egyetemi tanárok egybehangzó nyilatkozata szerint a köpetet legrövidebb idő alatt kevesbíti, esetleges lázt leszállítja és az étvágyat előmozdítja. „Sirolin-Roche“ ugyan egy creosot-preparatum, de nem az ilyenmű preparatumok rossz ízével. Teljesen méregtelen és nagy adagokban véve is tökéletesen felemészthető. Naponta 3—6 teakanál elegendő az eset súlyosságához mérten. „Sirolin-Roche“ kapható a gyógyszerárakban.

— **A legmagasabb katona.** I. Friegyes Vilmos óta hagyomány a német hadseregben, hogy az I. porosz királyi gárde ezred 1. századába a birodalom legmagasabb legényeit sorozzák be. Ez a század az uralkodó testőrsége. Most sorozták be oda Németország legmagasabb katonáját, egy husz éves legényt, aki 2 méter 39 cm. magas.

A divat.

Tán kissé különös, hogy még joforman a farsang közepén a tavasziakról beszéljünk, de ilyen a mai világ rohamos folyása. Összeszél télről, télen tavaszról beszélünk és mindig előre tervelünk és előre iparkodunk tudósítani kedves hűveinket az elkövetkezendőkről, hogy jókor rendbe hozhassák ruhataukat.

Sorra és tollunk hegyére így kerültek ma a tavaszi kabátok, amelyek erősen, de nagyon erősen hajlanak az „empír“ divatja felé. Már a tél folyamán a színházba járó kabátokon gyakran találkoztunk ezzel a népszerűségért küzdő formával, amelyik néhány éve, hogy makacsan tüdőzött fel, hol utcaizai, hol bálruhán, de eddig csak a pongyolák terén tudott teljesen érvényesülni. Most úgy látszik egy merészen elszánt lépéssel a felöltőkre veti magát és ezekkel kíván hódítani. És úgy látom, hogy ezen a téren csakugyan erős kilátása van a teljes győzelemre.

Igaz, hogy a kifejtett erős küzdelem néhány éve alatt az eredetiben, — ahogy dédanyáink viselték — kissé szinte kómikusan formátlan. Az „empír“ forma művészeink rajzolja és ollói alatt nagyot változott, a nélkül, hogy eredetiségéből veszített volna. Csak alkalmazkodni igyekezvén az azóta is sokat fejlődött izléshez, a mai „empír“ gyönyörűen alakul ki. Itt egy ránczot elhagyva, ott egy megtört vonalat kihuzva, olyan gyönyörűen alkalmazkodik ahhoz a törvényéhez a szépnek, hogy mindent, ami előnyös fel-

tüntetni és mindent, ami „előnytelen“ el-tüntetni, hogy biztosra merném venni az empir tavaszi kabát győzelmét minden vonalon.

De azért nem kell hinni, hogy a kis angol kabátok kiengednek magukat szorítani kegyelőik szívéből, csak úgy okosan tért engednek nagy garral toladó vetélytársuknak és míg ezek a maguk részére elfoglalják a remek, puha, gyönyörűen simuló finom posztók minden színárnyalatát, a legvilágosabb gyöngyszürke és aranybarnától kezdve a legsötétebbik zöld és kékig, a kis angol kabátok makacsul ragaszkodnak ahhoz és teljes igazsággal, hogy bármilyen kockás, csikos vagy bolyhos angolkalméből készült sataruhához csak a helyes kis angol kabát való.

A vetélkedésbe szerényen, de állhatatosan beleszól újra a „bolero“ is. Hát ő mit vétett? Hát nem szép egy szép ifjú, hajékony természet a széles övre simuló „bolero“? Hogyne volna és ennélfogva a természet szépségére büszkék ragaszkodnak is hozzá állhatatosan.

A szoknyákról csak annyit, hogy kurtulnak és bővülnek. Egyelőre, de ezek igazán csak kifogástalanul szép alakokra illők. a széles övükkel egybeszabottakat erősen viselik. Ezek persze, hogy a természet minden hajlását követhessék, nagyon sok labból készülnek és néha minden varrás hosszában végig még diszitve is vannak. Egy ilyen szoknyát tökéletesen elkészíteni, művészet-számba megyen.

*

I d a .

A Divat Ujság minden hónapban kétszer jelenik meg. Előfizetési ára nagyon olcsó: negyedévre postán való szétküldéssel két korona husz fillér. Előfizetni legcélszerűbben a kiadóhivatalba intézett postautalványon lehet. A Divat Ujság kiadóhivatala Budapestben, VIII., Röck Szilárd-utca 4. számú házában van.

SZERKESZTŐSÉG:

Dr. Garda Kálmán, Dr. Inozédi Joksmán Ödön, Lázár István,
Dr. Müller Jenő, Török Bertalan, Dr. Varró László.

Kiadótulajdonos: Lázár István.

Könnyen elképzelhető,

hogy egy olyan szer, amely a szervezetet új erőforrásokhoz juttatja, azt képessé teszi arra, hogy fenyegetőleg fellépő betegségeknek hathatósan ellent tudjon állani. Ezt legkönnyebben a **Scott-féle Emulsió** használata által érhetjük el. A **Scott-féle Emulsió** jó ízű és könnyen emészthető készítmény, mely legfinomabb gyógyszerkamájolajból készül méz és nátron hypophosphitok hozzáadásával. A csukamájolaj az egészséges, izmos hus képződését előmozdítja, míg a hypophosphitok az idegeket edzik és az életerőt fokozzák.

A **Scott-féle Emulsió** valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász“ védjegy.

[Kapható minden gyógyszerárban.

Ezen lapra való hivatkozásnál és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében minta üveggel bérmentve szolgál:

Dr. Budai Emil „városi gyógyszerára“

Budapest, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: **2 kor. 50 fillér.**

Iszakosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentve küldünk egy próbát a Cozaporból Kávé, tea, étel vagy szeszese itlan egyfo man adható a ivó tudia nélkül

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert esodhatása ellen-szenyessé teszi az iszakosnak a szeszese italt. A COZA oly esonden és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermekgyarant az ivónak tudta nélkül adható az illető még csak nem is sejtne okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok ezer férfit a szégyen és beestelenségétől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó útra és szerencséhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen, biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 125. szám.
Vágya ki ezen szolvényit és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, levelezőlaponk 10 fillérre bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE
(Dept. 125.)
62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges állapotban szenved, kerjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szab. Hattyu gyógyszerár által Majna-Frankfurt. 685 23-52

BUDAPEST ÉJJEL

czimü szenzációs könyv
második kiadása
most jelent meg. Írója:
BENEDEK LASZLÓ (ADRIEN)
ÁRA 3 KORONA.
Megrendelhető lapunk kiadóhivatala utján.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételi kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

'Nagyszebeni földhitelintézet'

részéről K. loza és több szomszédos megye területére
ingatlan jelzálog kölcsönök

„kizárólagos ügynökségével“

biztaltam meg.

Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hoztam forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szolgálatára legyek.

Bármintemü felvilágítással, utbaigazítással készségesen díjmentesen szolgálok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai segélyesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő esabitó hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek“, — amelyek ilyenmü jelzálogkölcsönt pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatlan, időt vesztő és minden esetben, akár eredményes akár nem, terhesen költséges.

Teljes tisztelettel

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16. sz.

BALLA BÉLA

előnyösen ismert első rendű
friss hús- és hentesáru-

üzletében a naponta frissen vágott marha-, borju- és sertéshusokon kívül, naponta frissen készített virsli, szalvaládé, párizsi, lengyel- és sütnivaló-kolbászok és itt fel nem sorolt mindenféle husok és husnemek állnak a n. é. közönség rendelkezésére.

Husárim a következők: 1 kg. marha-hus 1 kg. 1.28 fill., borjuhus 1 kg. 1.12, 1.28, 1.52 fill., sertéshus 1 kg. 1.36, 1.52, 1.80 fill

B. pártfogást továbbra is kér **BALLA BÉLA.**

S 11-105

Szolid kiszolgálás! Jutányos árak!

Mindenkinek fon os tudni, hogy

BERKOVITS BÉLA

Nagyenyed főtéri

raktárának tulzsufaltsága és az előrehaladott idény miatt összes áruit

alkalmi vásár

rendezése által minden elfogadható árért eladja.

Eladásra kerülnek: az összes férfi, fiu- és gyermek-készruhák és télikabátok, női- és gyermek kabatok, paletok, a legújabb divatnak megfelelő férfi fehérneműek, nyakkendők és kalapok.

Férfi- és női-czipők, kizárólag kézimunka.

Valódi angol és belföldi ruhaszövetek.

Mérték után a legfinomabb ruha 24 óra alatt elkészül.

Mindenkinek saját érdekében fekszik szükségletét míg a készlet tart beszerezni.

10 11-104

Dús választék minden czikaben.

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r.-t.

Alaptőke: 300.000 kor. Tartalék: 140.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő lezességre, értékpapirokra, sorsjegyekre, jöheli pénzüntezetek részvényeire.

Vásárol és elad értékpapirokat.

Letétbe elfogad értékpapirokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örzési díj mellett.

Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

Váltókat az összeg nagysága szerint 5%, 6, 6½% mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számítol le.

Betétet 4½% kamattal mellett fogad el.

Nyitv áll hétköznap d. e. 9-12, d. u. 3-4 óráig.

10 11-104

Vas, réz, horgony, diszmü és czimtábla öntöde.

KOLOZSVAR, Mátyás király-tér 3. sz

Elvállal galvanoplasztikai munkákat, mindennemü klisék öntését, rézmetszeteket fénykép vagy rajz után.

Készít gazdasági vas, réz gépöntvényeket.

Tisztelettel

626 88-104

Liskai János.